

Archeologie Texel .txl

Document: Archeologische Quickscan
Plangebied: Den Burg Zuid, Den Burg, gemeente Texel
Adviesnummer: 16140
Opsteller: J. van Leeuwen (archeoloog), H. de Weerd (archeoloog) & M.H. Bartels (senior archeoloog)
Datum: 25-10-2016 (V3)

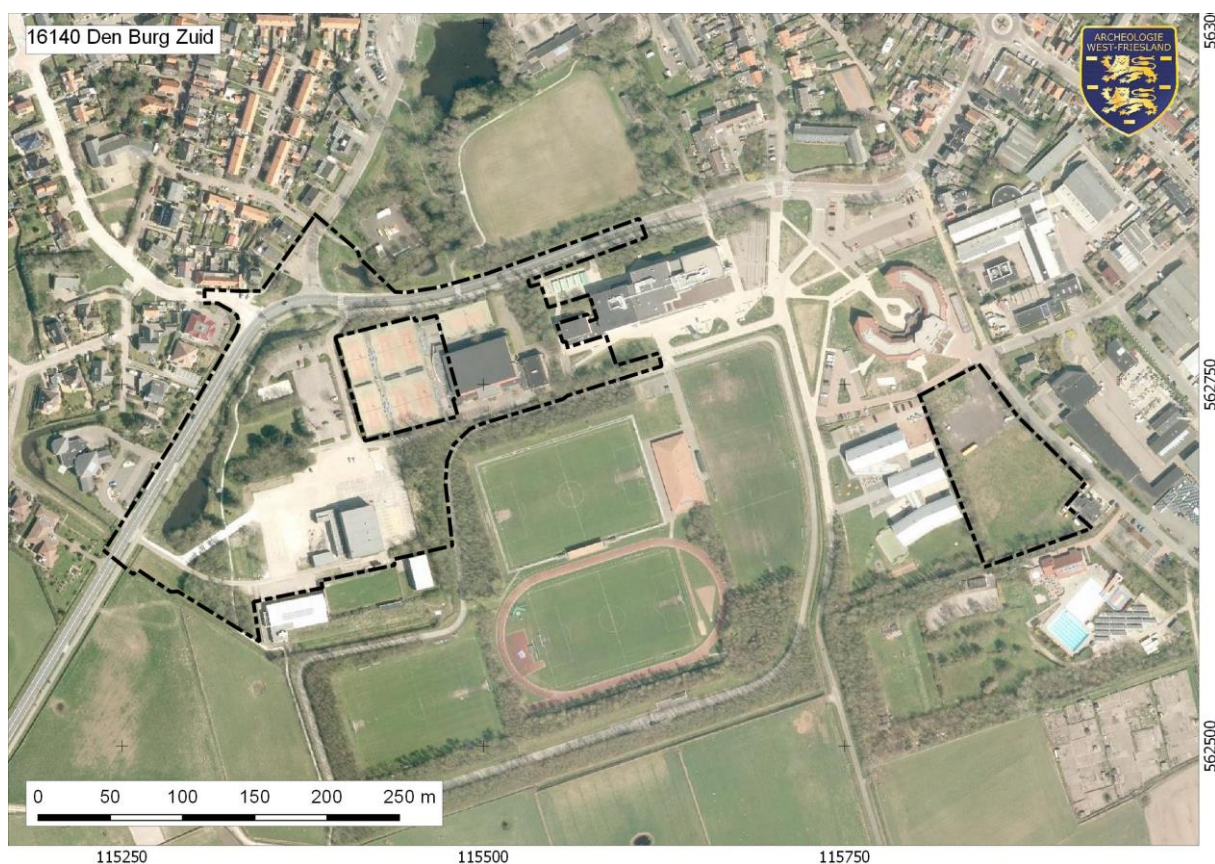
Advies	Deelgebied 1 ten zuiden van de Emmalaan: Monitoring werkzaamheden (kosteloos)
	Deelgebied 2 Slingerweg: Inventariserend Veld Onderzoek – Proefsleuven (kosten initiatiefnemer)
Vervolgtraject	
Monitoring: Deelgebied 1 ten zuiden van de Emmalaan: Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.	
Deelgebied 2 Slingerweg : IVO – Proefsleuven Archeologie West-Friesland verzoekt de initiatiefnemer een PvE te laten opstellen door een archeologische instelling of bedrijf.	

Archeologische Quicksan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Texel (Ellen Sickmann) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de realisatie van een binnensportaccommodatie, onderdeel van het plan Den Burg Zuid, in Den Burg, gemeente Texel.

Het plangebied bestaat uit twee delen: en een terrein ten zuiden van de Emmalaan een bouwterrein westelijk van de Slingerweg (afb. 1). Het ligt in de planning binnen het plangebied verschillende functies te realiseren: een onderwijscentrum (ca. 2500 m²), een sporthal (4000 m²), parkeerplaatsen en verschillende maatschappelijke voorzieningen.

Afbeelding 1. Locatie Den Burg Zuid-Emmalaan (rechts) en Slingerweg (links).
Bron luchtfoto: PDOK-loket.

Aan de locatie aan de Emmalaan zal een grote oppervlakte diep worden verstoord door sloop van de huidige bebouwing en fundering van de nieuwbouw. Er zijn ten tijde van het schrijven van deze quickscan nog geen gegevens bekend over de funderingswijze en -diepte.

De locatie aan de Slingerweg is momenteel (deels) in gebruik als parkeerplaats. Hier zal wederom een parkeerplaats gerealiseerd worden, en hiernaast worden twee kavels bestemd

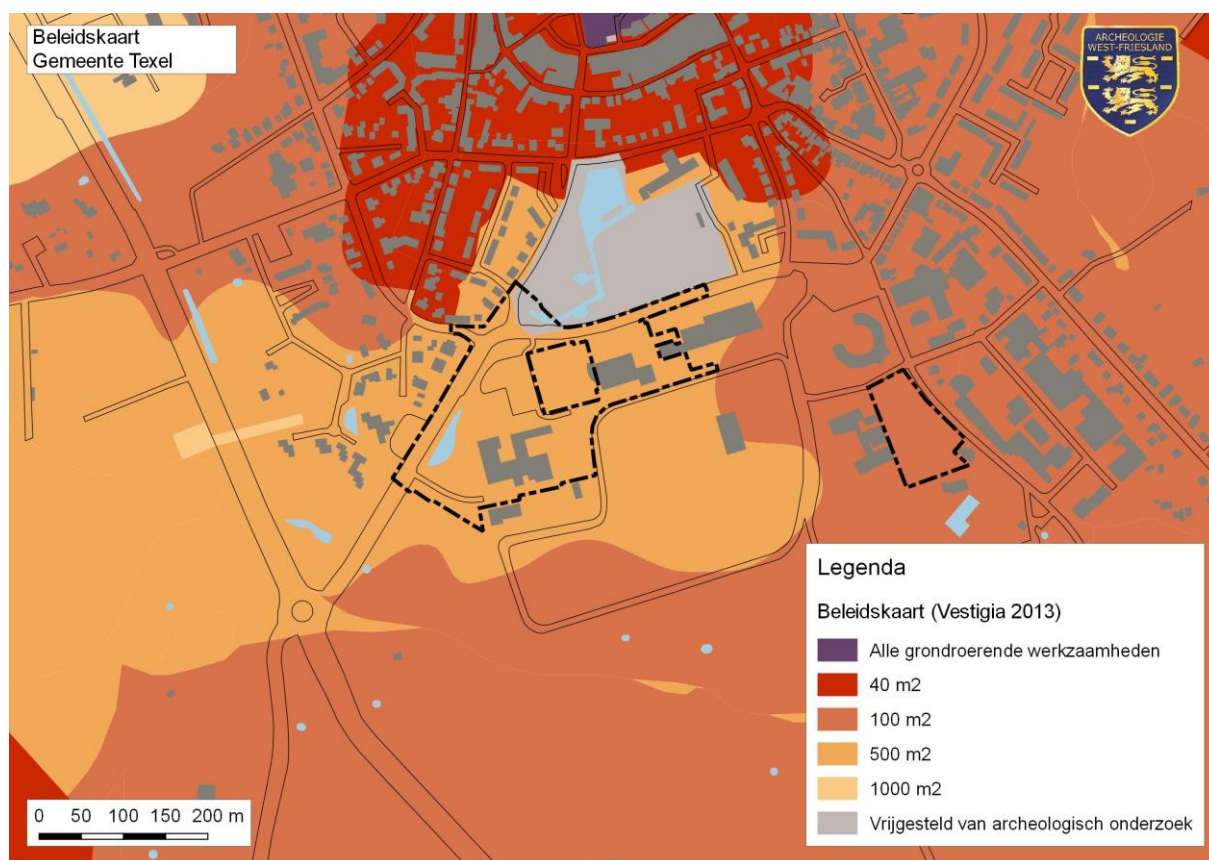
voor bebouwing. Voor de parkeerplaats zal naar verwachting geen grond worden geroerd (het gaat hier om verharding), maar de bebouwing kan het bodemarchief beschadigen.

2. Beleidskaart archeologie

Voor de gemeente Texel is de beleidskaart van Vestigia (2007, update 2013) actief. Op de beleidskaart zijn zones met een hoge archeologische waarde of verwachting aangeduid, die zich laten vertalen in vrijstellingsgrenzen. Bodemingrepen die binnen de geldende vrijstellingsgrens blijven, zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Het westelijke plangebied (Emmalaan) bevindt zich binnen de zone 'Archeologie – 3' met een vrijstellingsgrens van 500 m² (zie afbeelding 2).

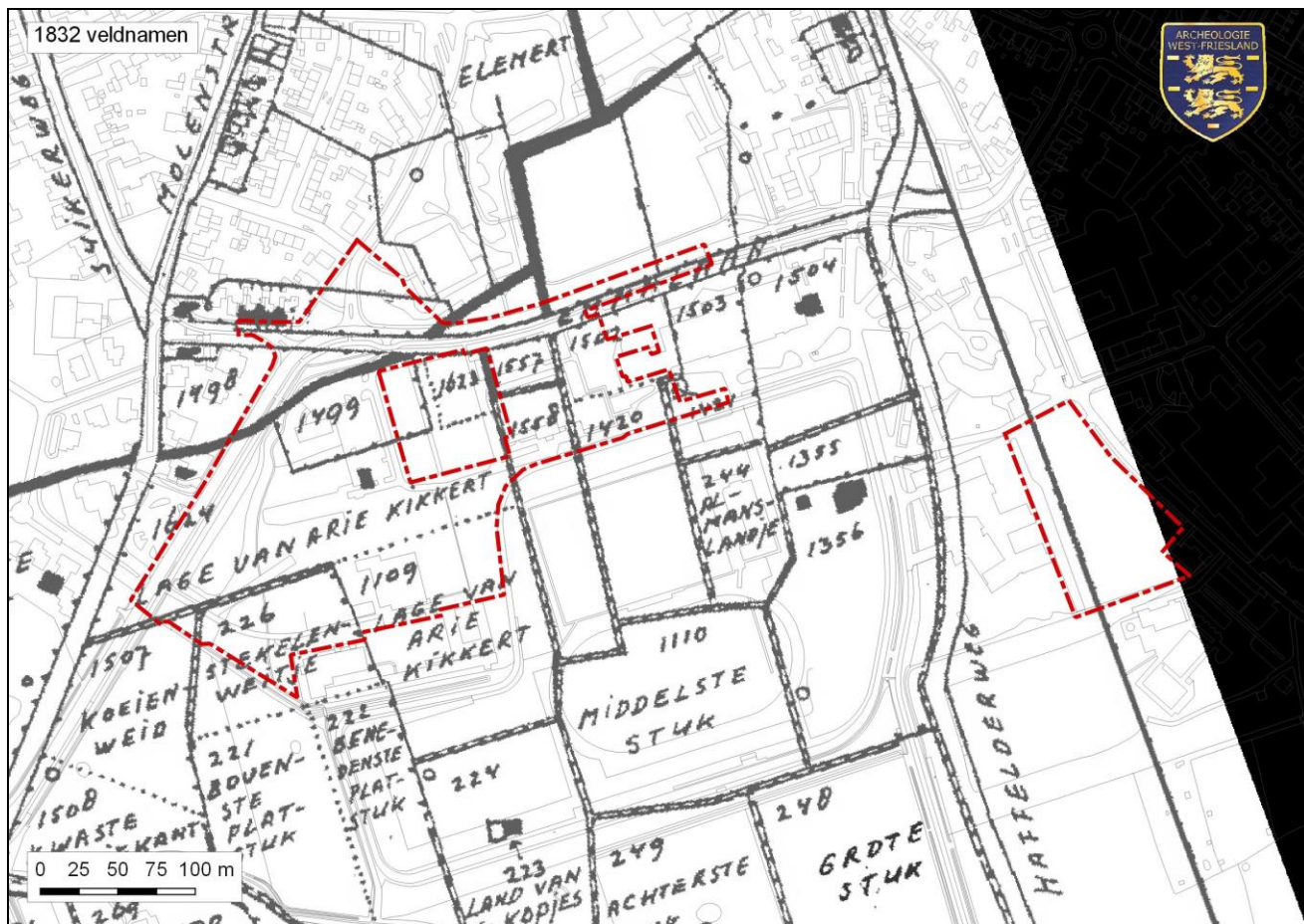
Het oostelijke plangebied (Slingerweg) ligt in de zone 'Archeologie – 4' met een vrijstellingsgrens van 100 m².

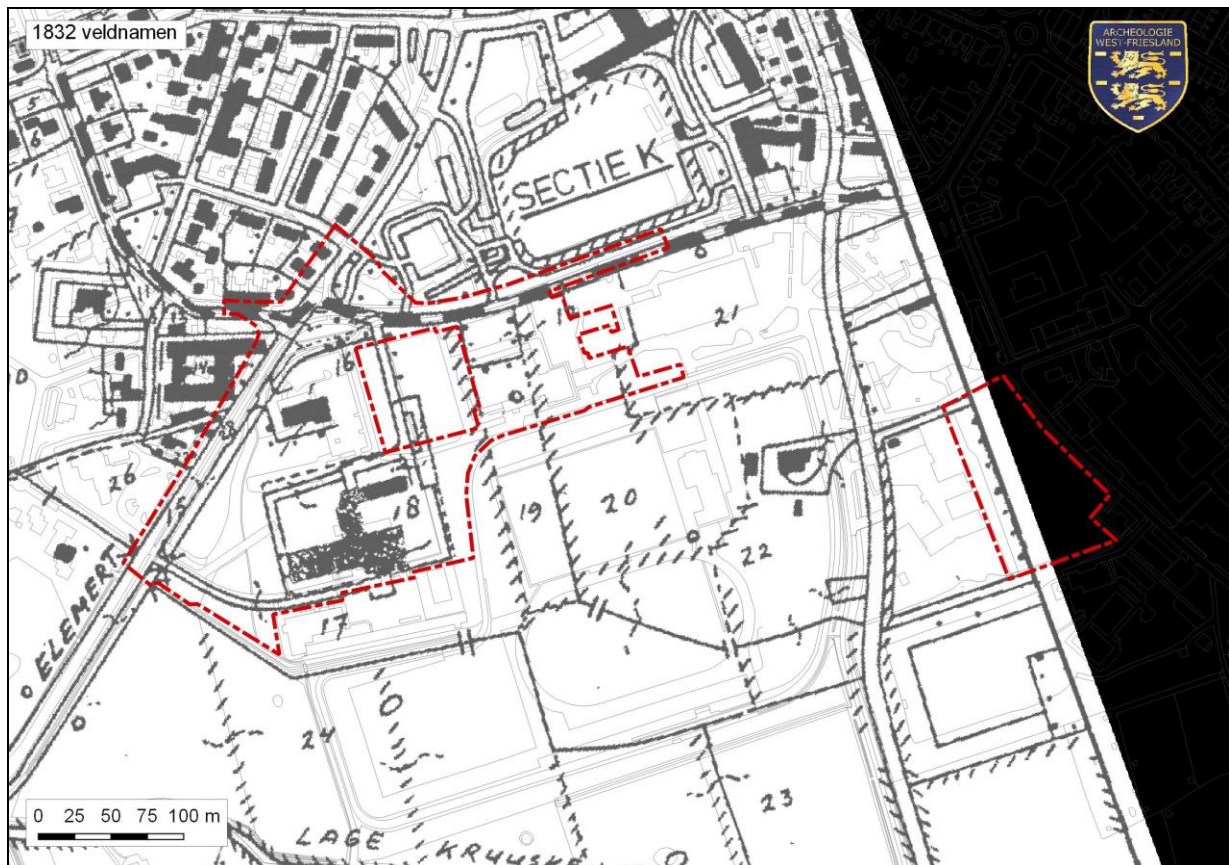
Afbeelding 2. Beleidskaart Archeologie van de gemeente Texel

De geplande ingrepen overschrijden de vrijstellingsgrenzen van de beleidskaart.

Op de minuut van 1953 (afb. 4), vlak voor de destructieve ruilverkaveling, heet het gebied 'Lage van Arie Kikkert'. Hierbij duidt 'lage' op het nog steeds laag liggende gebied, de eigendomsnaam is van een bekende Texelse familie Kikkert.

Afb 4. Veldnamenkaart Texel 1953 (Schraag, 1990, 217)

Afb 5. Veldnamenkaart Texel 1969 (Schraag, 1990, 216)

In de stafkaart van 1969 (afb. 5), na de ruilverkaveling is te zien dat een groot deel van het gebied is opgenomen in de uitbreiding van Den Burg, de wegenstructuur en perceelsindeling volledig is veranderd en op het terrein zijn zeer grote en zwaar gefundeerde bouwwerken verschenen.

De ruilverkaveling heeft met zekerheid flink ingegrepen in dit lage gebied, zodat het kon worden gedraineerd en in cultuur gebracht. Daarnaast is het reliëf afgetopt (schriftelijke mededeling Jan Jaap Waverijn, 't Horntje). Vermoedelijk is voor de bouw uit het gehele gebied flink opgehoogd. Hierbij is niet alleen grond uit de nieuwe brede kavelsloten gebruikt, maar ook van elders aangevoerd. Het terrein staat en stond vol met diverse opstallen. Daarnaast waren op de ophoging gravelbanen voor tennisvelden aangelegd.

Afb 6, grote wegen en diepe kavelsloten ten zuiden van het plangebied. Zomer 2016

Afb 7 Betonfunderingen van afgebroken gebouwen bevinden zich nog in de bodem. zomer 2016

Afb 8. De puinverharding van het opstelterrein met rechts kuilen van de diepsloop van voormalige opstallen en in het midden de sporthal de Koningshal. Op de locatie van de puinverharding lagen destijds gravelbanen.

3.2 Deelgebied 2. Westelijk van de Slingerweg

Het oostelijke deel van het plangebied (Slingerweg) ligt qua NAP hoger dan het westelijk plangebied. In 1832 zijn de kavels ten oosten van de voormalige Zuidhaffelderweg (1433 en 1431) genaamd Jan Schagensland. Aan de noordzijde van het noordelijkste perceel 1433 ligt onder de Zuidhaffelderweg een duiker. Na de ruilverkaveling krijgt het gebied nieuwe kadastrale nummers, 76 en 77. Vanaf 1831 is het land eigendom geweest van een zekere Jan Schagen, een eigennaam. (Schraag 1990, 170). Het is onbekend in hoeverre de ruilverkaveling het bodemarchief heeft aangetast. Het huidige grondgebruik is in elk geval niet nadelig voor de eventuele archeologische resten.

Tijdens het uitgraven van de bouwput van het huidige gemeentehuis op ongeveer 70 m ten noorden van deze kavel zijn door Jan Jaap Waverijn archeologische waarnemingen gedaan en gezocht met de metaaldetector. Archeologische resten zijn niet aangetroffen en vondsten van enig belang zijn niet gedaan.

Afbeelding 9, het parkeerterrein en het grasland aan de Slingerweg, gezien vanaf het gemeentehuis.

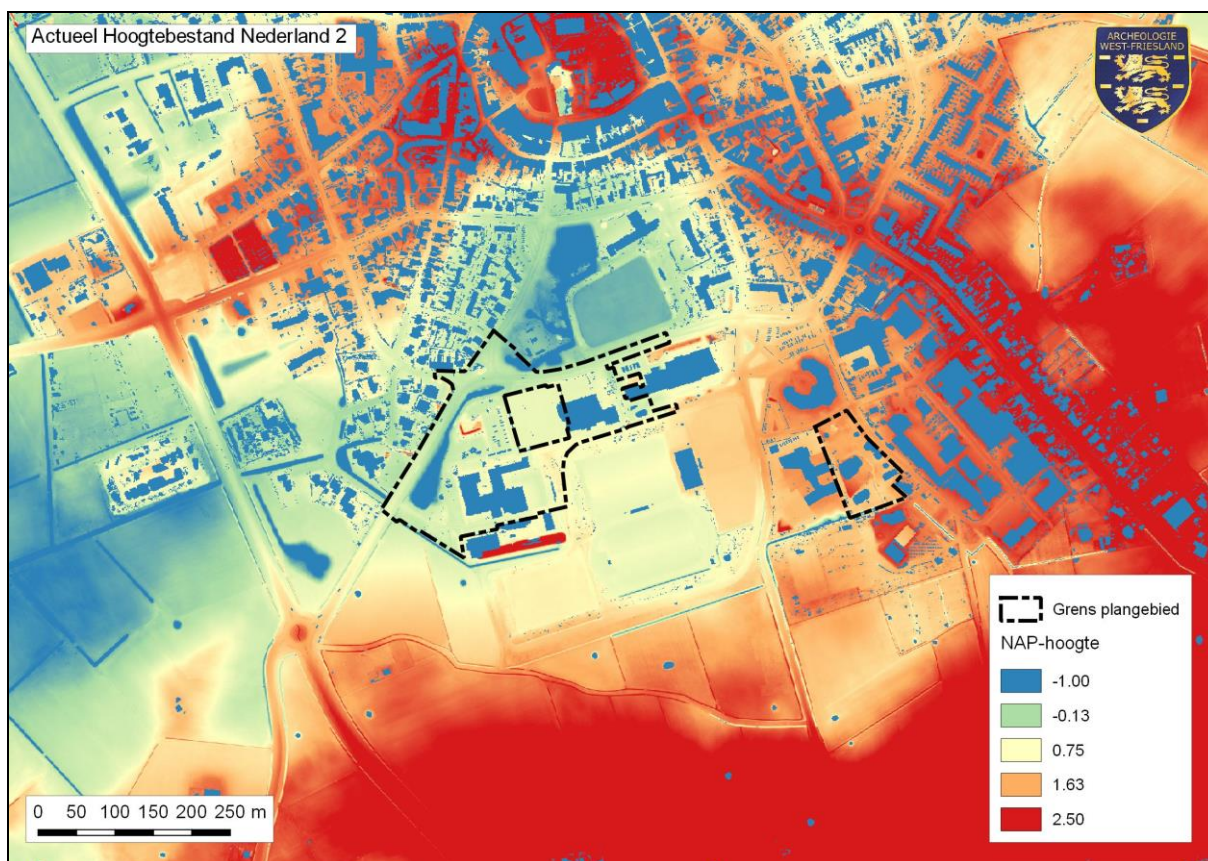
Ten, noorden, zuiden en oosten van beide plangebieden zijn diverse archeologische waarnemingen geregistreerd in het centrale systeem Archis. Het betreft hier voornamelijk aardewerk uit de Middeleeuwen.

4. Archeologische en geologische bronnen

De bodemkaart ligt in dit gebied aan de basis van de archeologische beleidskaart.

De zone ten zuiden van de Emmalaan kent een vrijstellingsgrens van 100 m². Dit is een 'vlakte van ten dele verspoelde dekzanden (vervlakt door veen en/of overstromingsmateriaal)' In de prehistorie bood de zandige ondergrond eveneens goede mogelijkheden voor bewoning, maar aangezien de top van de rug hier is geërodeerd, zal een deel van het bodemarchief ter plekke verdwenen zijn. Dit verklaart de hogere vrijstellingsgrens voor onderzoek.

De zone aan de Slingerweg kent een vrijstellingsgrens van 500 m² betreft 'gordeldekzandwelingen (oud bouwlanddek)'. De kans op het aantreffen van prehistorische sporen (Mesolithicum tot en met de Bronstijd) is groot. Deze zullen echter op grotere diepte liggen. Deze zandige ruggen in het landschap boden goede bewoningsmogelijkheden in de prehistorie. De hoge delen zijn ook op het huidige Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) nog goed zichtbaar (zie afbeelding 10).

Afbeelding 10. Actueel Hoogtebestand Nederland. In de zwarte stippellijn rechts het deelgebied 1 (Emmalaan), links deelgebied 2 (Slingerweg).

5. Conclusie

De plannen voor de nieuwbouw aan de Emmalaan en de Slingerweg en overschrijden de vrijstellingsgrenzen van de archeologische beleidskaart ruimschoots. Aangezien er op beide locaties nieuwbouw wordt gerealiseerd, zal het bodemarchief worden verstoord door ontgravings- en funderingswerkzaamheden. De omvang van de bodemroering zal aan de hand van de funderingsplannen nog moeten worden bepaald.

Deelgebied 1, Zuid van de Emmalaan:

Ten zuiden van de Emmalaan is het gebied is de verwachting voor bewoningssporen uit de prehistorie laag. in de middeleeuwen is het gebied te nat voor bewoning geweest. Er zijn geen aanwijzingen voor bewoning uit de Nieuwe Tijd binnen de plangebieden. Op historisch kaartmateriaal ontbreekt bebouwing ten zuiden van Den Burg.

Deelgebied 2, De Slingerweg:

De archeologische verwachting voor de prehistorie is aan de Slingerweg is middelhoog. De bodem bestaat uit oude dekzanden, waarop bewoning vanaf het Mesolithicum tot en met de Romeinse Tijd kan voorkomen. De archeologische verwachting voor de Middeleeuwen is aan de Slingerweg middelhoog. Er zijn geen aanwijzingen voor bewoning uit de Nieuwe Tijd binnen de plangebieden. Op historisch kaartmateriaal ontbreekt bebouwing ten zuiden van Den Burg.

Er zijn diverse Middeleeuwse vondsten uit de omgeving gemeld in Archis. Deze komen nagenoeg allemaal van de hogere delen.

6. Advies

6.1. Deelgebied 1. Zuid van de Emmalaan

Het plangebied is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland of een ander met het archeologisch toezicht belaste instelling de toekomstige graafwerkzaamheden zal monitoren.

Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Monumentenwet) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door de archeologische uitvoerder worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

6.2 Deelgebied 2. De Slingerweg

Het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen heeft op een verruikaveld gebied met zandbodem weinig zin. Archeologievriendelijk bouwen is geen optie omdat de archeologische resten –indien nog aanwezig- vlak onder de bouwvoor zullen

liggen. Daarom is een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) het geëigende middel.

Doel van het verkennend onderzoek is tweeledig:

- het in kaart brengen van het prehistorische landschap en daarmee de mogelijkheden voor bewoning in de prehistorie en middeleeuwen.;
- bepalen van de gaafheid van de bodem.

Archeologie West-Friesland kan een dergelijk onderzoek uitvoeren, maar het kan ook door een gecertificeerd archeologisch bedrijf worden uitgevoerd. De kosten van een dergelijk onderzoek zijn voor rekening van de ontwikkelaar.

Op basis van bovengenoemd archeologisch onderzoek zijn in principe vier opties mogelijk:

- het terrein wordt vrijgegeven, omdat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
- indien blijkt dat de archeologische resten grotendeels zijn verstoord kan er een bouwbegeleiding/monitoring worden geadviseerd;
- archeologische waarden worden in de bodem veiliggesteld (behoud in situ). Indien niet dieper dan 50 cm wordt verstoord, is het mogelijk eventuele archeologische resten in situ te bewaren;
- archeologische waarden worden opgegraven (Definitief Onderzoek).

7. Bronnen

AHN2 (<http://www.ahn.nl/>)

Archis 3.0

Gemeente Texel, 2013. Archeologische Beleidskaart (vastgesteld door de gemeenteraad op 12 juni 2013).

Schraag, S., 1990. *Veldnamen van Texel*. Den Burg.

8. Geldigheid

Indien de bouwplannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe bouwplannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

25-10-2018

Pagina 12 van 12

**Archeologie West-Friesland, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar; Carla Soonius: 06252-72867 / c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 06304-68593 / m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl